

Symposium “Ondersteboven” 26 juni 2015

“Waarden achter het huidige economisch systeem en kritiek daarop vanuit de bijbel en de christelijke traditie” door dr. Trinus Hoekstra, projectmanager Binnenlands Diaconaat van Kerk in Actie

Economie en welvaart in de ban van ‘geldspraak’

We bevinden ons nog steeds in de nasleep van een economische crisis. Desalniettemin is op basis van een verhoogd groeicijfer de jubeltoon ingezet over een welvaartstijging die weer binnen handbereik ligt. Maar wat verstaan we eigenlijk onder welvaart?

Op zichzelf is er volgens de Britse econoom Tim Jackson niets mis met de begrippen welvaart, groei en vooruitgang. Veeleer gaat het er om hoe deze begrippen inhoudelijk gevuld worden. Welvaart beperkt tot louter en alleen materiële welvaart in financiële termen uitgedrukt, negeert onze sociale en ecologische behoeften. We zijn volgens Jackson in de kern toe aan een hernieuwd gevoel voor gedeelde welvaart en een dieper engagement voor rechtvaardigheid in een eindige wereld. De econoom Amartya Sen pleit in dit verband voor een welvaartstype dat te betitelen is als ‘human flourishing’. Letterlijk het opbloeien van menselijke capaciteiten en mogelijkheden.

In het licht van ‘human flourishing’ is het streven naar duurzaamheid te betitelen als een doorgangsfase op weg naar een meerdimensionaal begrip van welvaart. Het besef namelijk dat het gaat om ontplooiingsmogelijkheden waarvoor de ruimte afhankelijk is van beschikbare hulpbronnen, van aanspraken van medebewoners op deze aarde, en van vrijheden van toekomstige generaties mensen, dieren en planten. Deze doorgangsweg naar een breder welvaartsbegrip moet momenteel bevochten worden op het dominante financieel-economische welvaartsbegrip, het Bruto Binnenlands Product (BBP): de totale geldwaarde van alle in een land geproduceerde en verhandelde goederen en diensten gedurende een bepaalde periode.

Het huidige macro-economische model waarin dit BBP centraal staat is volgens financieel geograaf Ewald Engelen het resultaat van de triomf van de financiële economie binnen de economische wetenschap over andere richtingen en vervolgens van de triomf van die financieel gedomineerde economische wetenschap over de overige sociale wetenschappen. De invloed van deze financialisering is volgens Engelen zo sterk dat we beheerst worden door een ‘geldspraak’: “ook al willen we het evangelie zingen, uit onze monden komt de klank van spreadsheets”.

Wat in de zingende kracht van financialisering aan de orde is, heeft te maken met toewijding dan wel ‘bezetenheid’. Precies op dit ‘religieuze’ niveau lijkt de betekenis aan de orde van de spirituele lakmoesproef uit de Bergrede in Mattheüs 6: “Jullie kunnen niet God dienen én de Mammon”. Het komt volgens de tekst uit Mattheüs aan op het stellen van prioriteiten in je toewijding, op het maken van scheiding: prioriteit ligt bij het dienen van God, op grond daarvan is er sprake van omgaan met de Mammon, met bezit en geld. Wellicht is dit de Godspraak die de christelijk traditie te bieden heeft met het oog op de geldspraak die ons de doorgang belemmert naar een breed welvaartsbegrip.

t.hoekstra@kerkinactie.nl